

درسهاده باب عالی جا.ه.ه.ه.
اداره مخصوصه
محل اداره :

مستطابق

۱۳۲۶

اخطار :

مسلكمزه موافق آثار جديده مع النوبته قبول اورانور
درج ابدلين آثار اعاده اورانور

دين ، فلسفه ، ادبيات ، حقوق و علوم دن باحث هفته اق رساله در

درسهاده تده نسخه ي ۵۰ پاره در

مؤسسلرى : ابوالملازين العابدین - ح. اشرف اديب

سنه لکى التى المنى

۳۵ ۶۵

۴۰ ۸۰

۴۰ ۸۰

درسهاده تده

ولایاتده

ممالک اجنبیه ده

تاریخ تاسیسی :

۱۱ تموز ۳۲۴

قیرله دن متوا بورو ایله کوندریلیرسه سنوی
۲۰ غروش فضله آلیر

درسهاده تده پوسته ایله کوندریلیرسه ولایات بدلی اخذارلنور.

برنجی سنه

۲۰ محرم ۳۲۷ پنجشنبه ۲۹ کانون نانی ۳۲۴

عدد : ۲۵

او انطباع دماغی ده مخزون بر حالمه وجود قوای تحریر ایدر. و عقیده مثلاً غضب دیدیکم حادثه نفسیه حصوله کلیر که اگر قوافضی و ثمره بخش بر صورتده تربیه ایدلش اولمازسه ایقاع تخریبانده بر عمل مؤثر ماهرانده اجرای فعل ایله که باشلار. یعنی قوت هیچ بر فائدهی منتج اولمه رق اسراف و هدر ایدلش اولور. حال بوکه او قوای انسانیت نافع بر حالمه اداره ایتک. بعض قواعد رعایتله. پاک قابلدی. ایشته علم التریه بونی تأمین ایدجک بر چوق تدابیر نافع کشفی ایله، حسن استعمالی کویسترر بعض قواعدی احضار ایله اشتغال ایدر.

مثلاً چو جو قوری نظر دقته آله لم. بونلر خارجدن یکی بر طاقم انطباعانه مروض بولوند قوری ایچن دائماً حرکتده درلر، یعنی شیمدی آرقداشنی اینجیتمکله مشغول ایکن بر آرزو کره هیچ بر آن عاطل قالمیق اوزره باباسنک دفترلری بیرتمیق، بر حیوانی تعذیب ایله ملذذ اولمق ایستر، بوحالره قاشی احوال دماغیه واقف اولیان بر کیمسه یارامازاغنه عطف ایدر. حال بوکه علم تربیه جهندن شکل و صورتی تدقیق ایدیلیرسه اکلایلیرکه بوحركات قوه دماغیه نك صرفندن باشقه برشی دکل در م ذتاً چو جو غك مقصدی فائق ایتک دکل، محفوظ قالان قوته بر جهت صرف بولمق در. لیکن بو قوتلر علی حاله بر ایلیرسه شبهه سز مضرت تولید ایدر. بونک ایچون ماهیت قوای تتبع ایله ینه صرفیاتده دوام ایتلی، فقط چو جو غك منفعتیه موافق اوله رق اداره ده بر آن قصور ایدلمه ملی در.

ایشته علم التریه بوقوای هیجان واسرافدن قورتاردرق آغیر آغیر صرف ایتیمی. ماهرلری کشف واستخراج ایله اشتغال آیلن بوقوتلرک نه صورتله ایشله دیکنی موضوع اتخاذ ایدن علم احوال نفسدن او کره نارك - تعالیم آیلر.

وبرنجی درجه ده اساس تربیه قوای موجوده نك ماهرلری تتبع ایتک، هانکی قانونه تبیه تله حرکت کلدیکنی او کر نك در. زیر انسان کنینی باغلائان زنجیری بیلمزسه قورتوله ماز. محفوظ اولان قوانک نه اولدیفنی او کر ندکن صوکرده نریه صرف ایتیمز اقتضایده جکنی نظر اعتباره آلمق لازم کلیرکه بونی ده جمیع افعالی تعریف و تدقیق ایله مشغول اولان علم اخلاق تأمین ایدر. مقرری: امرالله

اسکی مسلمانلرک علمه حرمتی

اسلامک اقوام غیر مسلمه آره نده یتیشن حکمایه کویسترمش اولدینی تعظیم پک بیو کدر. یز بومقاله مزده هیچ بر مسلمان محررینک سوزینی دلیل کتیره جک دکلز. مورخیندن و کبار فلاسفه دن (دراپر) دیورکه: «خلفا دورنده کی مسلمانلر استوری، یهودی علماسنه قارش یالکیز حرمت کویسترمکله قالمایلر؛ اولره بویوک بویوک مأموریتلر و یردیلر؛ مناصب دولته ترقی ایتدردیلر. حتی هارون الرشید

استهلاکنه نظارت ایله مسی دخی ضروری بر طاقم خصوصات درکه بونلرده علم ثروت و اصول مالیه نك موضوعه داخل در.

نفوس بشریه نظر اعتباره آیلینجه بونده پک چوق قوانک مندرج بولوندینی ودقت ایدیلیرسه بر نباتک تنوی کبی، استخراج ایدیان بعض قواعد تبعاً، توسع و تزیاد ایتدیک، حتی بعض قوای فعاله نك حالات وجدانیه دن - ملکه حائنه کلدیک ایچون - حالت غیر وجدانیه به منقلب اولدینی کورولورکه بود. نظر تجسس و اسع بر زمین تبعات آچاره و بو انقلابات قوای هیأت عمومی بشریه به خادم اوله جق صورتده بر هدف مسعوده طرغر و توجیه ایله انسانیت بر عضو مهم عامل دها تدارکی ایچون - ینه طبیعت آدمیه یی تدقیق ایدرک - بر طاقم طبیعی اصولر کشف ایتک علم التریه نك دائرة تحقیقاتی جمله سندن در.

شومقدمانده موضوع بحث اولان [علم اخلاق، علم حقوق، علم سیاس، علم ثروت، اصول مالیه، علم التریه] تضيف علومده [علوم مدنیه] نامی تحتنده جمع ایدیلیر.

خریطه علومده موقعی اشارت ایتدیکمز علم التریه نك کویستر دیک قواعده دأر مسنده اجرای تطبیقاته اعتنا ایدیلینجه بشریت متمدنه ایچون نه قدر حائز اهمیت اولدینی مسلم در. زیرا اول امرده بر خلقک تربیه سی ایله حکومتک شکلی بیسنده پک بویوک بر مناسبت موجود در.

عالم خارجیده، نفوس بشریه ده پک چوق قوانمدرج در و صاعقه سقوطی، کوی کورله مک حادثه سی، غضب حالی، اختراعات و کشفیاتده بولونمق... هپ شو ایکی عالمده موجود قوتلرک تظاهراتی در وجهه سی ده بر قانونه تبعاً جریان ایدر. طبیعتده مندرج اولان قوای ترقیات بشریه به خادم اوله جق بر صورتده اداره ایتک او قوانینک طرز جریانسه وقوف ایله قابل اوله بیلیر. وانسانلر ناصل که علوم طبیعی ایله عالم خارجیده موجود حادثانندن متولد عوا ملی حسن اداره لرینه توجیه و کنیدیلرینه بند ایدرلرسه علم التریه ده نفوس آدمیه ده حکمفرما اولان قوانینی کشف ایله، قوانک تمیه و توسعه خادم اوله جق چاره لر تحریری ایله انسانیت ایچون قابل استفاده برافق مسعود کشادیلر. هویت نفسده مندرج اولان قوتلرک نه صورتله اجرای فعل ایتدیکری اکلایلیمازسه طبیعتده کوردیکمز قوادن دها زیاده تخریبانده بولنور.

بوقوای نفسانیه نك فعالیتده بولونمسی ایچون بر شینک کلوب تأثیر ایتمی و دماغه بر انطباع حصوله کتیرمسی لازم در. زیرا بوتون بوقوتلرک مخزنی دماغ در. واورادن تغیرات تللری کبی بر چوق اعصاب واسطه یله نواحی بدن ایله کسب ارتباط ایدر. انصای بدنده واقع اولان تأثیراتی دماغ بواطه ایله آیلر. مثلاً ساکن بر لده طور ورکن الکزه رایکنه باتیرلسه شبهه سز عاطل قالمازسکر. زیرا اعصاب واسطه یله دماغده شدید و الیم بر انطباع اصل اولدی.

کووه ندرک بابا ساری هدایا اعطاسنه اجبار ایتک کی مناسبت سز لکاره
قالقیشنجه حضور خلیفه دن وارد اولندی .

المنصورک مظهر توجهی اولانلردن عجم منجم نوبخت ایله اوغلی
ابو-سهل وارد کره ایکی دی ده مذهب فرسه تابع ایدیلر . صوکه ابو
سهلک ذریقی قبول اسلام ایتدی ، جله سی ده منجم اوله رق علم نجومده
فوق العاده شهرت قازانندی .

خلیفه المهدینک مظهر غنیایاتی اولانلردن منجم نصرانی توماناک
اوغلی توفیل ابنده ساکن مارونیلرک مذهبده ایدی . بوذاتک تاریخه
عائد غایت قیمتمدار کتابلری اولدندن باشقه او مراد کتابی غایت فصیح
برعبار ایله سریانجه به ترجمه ایتشد .

هارون الرشید طرفندن قدری ، موقعی اعلا ایدیلن طیب بختیشوع
ایله جبریل ، اوغلی یوحنا بن ماسویه ده بونلر میاننده در . هارون الرشید
یوحنا به طبی و سائر ایکی کتابلرک ترجمه سی تودیع ایتش ایدی . بوذات
هم خلیفه مشارالیه ، هم ده المنوکه خدمت ایتدی . علوم و فنون
متنوعه اوزرینه مباحثانده بولمقی اوزره یوسنانک اوند طویلانان
جمعیت علم کی هیچ بریده هیچ بر جمعیتک انعقاد کی کورومه شد .
المأمونک زماننده کسب رفعت و شان ایدن حکماندن خلیفه
مشار الیهک صدیقی بطریق یوحنا وارد کره علوم طب ، فلسفه به عائد
نه قدر آثار و ارسه جمه سنک ترجمه سنه ناظر تعیین اولمشدی .
کذلک سهل بن سابور ایله اوغلی سابوریک پارلامشلردی که ایکیسی ده
خرستیان ایدی . سابور صوکره لری چند یسابور خسته خانه سنه
مدیر اولمش ایدی .

سلمویه بن بنان النصرانی ده المعتمدک طبیی ایدی . حتی وفات
ایتدیکی زمان خلیفه زیاده سیله متأثر اولمش ، طبیینک خرستیان
آیینی اوزرینه بخورلر ، موملر یاقیله رق دفن ایدلمسی امر ایش
ایدی .
بختیشوع بن جبریل برکون المتوکلک حضورنده ایش . خلیفه
مشار الیهی یاننده او طورتمش ، هم قونوشور ، هم ده یازماغنی طبییک
آرقه سنده کی ایپکلی انتارینک اوزرنده بولنان بر اوافق دلیک صوقش ،
اوینارمش . سوز بر آرهلر مجنونلره انتقال ایتش . حال بوکه دلیک
ده خلیفه آچیلش ایش . المتوکل « سزدلی بی نه زمان باغلامایه
لزوم فی کور رسکزه » دیش بختیشوع ده بی پروا « طبییک انتاریسنده کی
دلیکی قول کیره جک قدر آچنجه ! » جوابی ویرمش . بونک اوزرینه
خلیفه او قدر کولمش که او طور دینی یرده طورده ماش ده آرقه سی
اوسته دوریش .

المتوکلک زمان خلافتنده اشهار ایدنلردن بری ده حنین بن اسحق
نصرانیدرکه ارسطو و سائر حکمای یونانیه نک آثارینی ترجمه ایدنلرک
اک مشهورلرنددر . خلیفه بونک صداقتی امتحان ایدرک جدآمتین
بر عزم صاحبی اولدینی اکلانجه کنده سنه غایت واسع چفتلکار

بوتون مکتبلری خنامسنیه نک نظارتنه تودیع ایتش ایدی . [مشهور
یوحنا بن ماسویه]

مورخ بر باشقه یرده دیورکه : « مکتبلرک اداره سی خلیفه لر طرفندن
بررای سیده ، بر فکر صائبه اتباع ایله کاه نسطوریله ، کاه یهودیله
تودیع اولوردی . ارباب علمک یا شادقلری مملکت ، طوغدقلری دین
اصلا نظر اعتباره آلمازدی ؛ یالکز درجه معرفتلیسنه باقی ایدی .
خلفای عباسیه نک ایپوکی اولان المأمون دیمشدرکه : « حکما جناب
مکت عبادی آراسندن انتخاب ایلدیکی سعیدای امتدر ، زیر بونلر
اولانجه قدرتلرینی رو-ک فضائلی ادراکه صرف ایدرک اکتساب
ایله کلری قوت سایه سنده ملوئات طبیعتدن تعالی ایتمشلردر . علمک
ضای هدایتی ، واضع قوانینی بونلردر . بونلر اولماسه یدی کائنات
حقیض وحشت و جهالنه دوشردی . »

مورخ دیگر بر موقعده شویله سویلیور : « صربلر کنسیدلرینک
طیبلری اولان یهودیلر ایله اولدلرینک مربیلری بولنان نسطوریلردن
مرکب براردوسایه سنده بلاد علم و فلسفه کی کالاً فتح ایدرک منتهای
حدودینه — رومامملکتک بر باشندن او بر باشنه وارلق ایچون صرف
ایتدکاری زمان قایلدن ده — آر بریده واریدلر . »

بومقاله مزده خلفا ، ملوک طرفندن تأسیس اولنان مکتبلری ،
مدرس لری ، رصد خانه لری ، کتبخانه لری ، او کتبخانه لرده کی کتابلری
صاحب حق دکار . اولری ایلریده تفصیل ایده جکر .

— خلیفه لرک نزدنده حرمت کورن حکما و علما —

اولا جورجیس بن بختیشوعی ذکر ایدم . بوذات المنصورک
طیب خصوصیتی و یک بیوک بر فیلسوف ایدی . زوج سی غایت اختیار
اولدینی ایچون خلیفه کنده سنه آجیه رق اوچ کوزل جاریه کوندردی .
فقط بختیشوع « قایم بر حیات اولدقجه باشقه سی آمایه دینک مساعدوسی
یوقدر » دیهرک جاریه لری ردایتدی . بونک اوزرینه المنصور طبیینک
موقعی بر او قدر دها یوکسایتدی ، حتی وزرا سنک بیله فوقه چیقاردی .
موکره بختیشوع خسته لاندی . خلیفه استفسار خاطره کیندی .
اوزان بختیشوع اولنجه اجدادینک یانه کومولسی ایچون مملکت
کیمه به مساعد ایسته دی . خلیفه جنته کیرمسی ایچون کنده سنه قبول
اسلام تکلیفنده بولندی . بختیشوع ایستر جنتده اولسون ایستر جهنمده
اولسون ، هر حالده اجدادیه برابر بولمقی ایستدیکی سوبلینجه المنصور
کولدی ؛ طبیینی معززاً مملکت کورتورملرینی ، اون بیسک ده آلتون
ویرملرینی امر ایتدی . [حال بوکه المنصور صرکده جده پاتی اولدینی
ایچون دوانیق لقیله آکیلش ایدی] شاید بختیشوع یولده وفات
ایدرسه جنازه سی عائله سنک یانه کورتوردرک اوراده دفن ایتدملرینی
باشقه جه نییه ایتدی . وداع ایدوب کیدرکن یرینه کیمی براقه جغنی
طیبه صونجه اوده اک مدجه شاگردلردن عیسی بن سهلانی
ترصیه ایتدی .

المنصور عیسایی اولنک یرینه کتیردی . لکن عیسی المنصورک توجهنه

طب ، فلسفه ، هیئت ، حساب ، موسیقی فنلرنده متبحر ایدی . دیگرلری کبی بوده ترجمه ایله اشتغال ایدرک کتب فلسفه دن یک چوقلرینی عربجه به نقل ایتمش ، مشکل مباحثی ایضاح ایله ش ایدی . المأمون یله العتسم و اوغلی احمد نزدنده کی موقعی یک یوکسک ایدی .

بونلردن باشقه موسی بن شاکرک اوغلاری محمد ، احمد ، حسنک خلفه اصرانلر نزدنده کی موقعلرینی سویله مهیه حاجت کورولو . رمی که اوچی ده کره ارضک مساحه سیله ، محیط و قطرینی تتبع ایله اشتغال ایتشلردی ؟

آرتق شمس الدوله نلک زماننده وزارت قدر یوکسک شمس اولان ابن سینانک کندی قومی آرمه ننده کی مرتبه سیله فارایتک نزد سیف الدوله ده کی موقعی اکلامیه هیچ لزوم یوقدر ظن ایدرز .

سعدی

بو کونکی مسلمانلر

یاخود

مسلمانلغه ، مسلمانلرله احتیاج

باتیمکر نه دیورلر : هایدی تسلیم ایدلم که دین اسلامک طبیعتده عالمه تاریخی ، حقیقی معناسیله ، برخصومت بولونماسین ؛ افکار بشری تنویره چالیشان ، علوم طبیعی ایله اوغراشان حکمانی ، علمانی اشکنجه لرله تعذیب ایتک ، ایپه چکمک ، آتسه آتقی کبی مظالم اسکی مسلمانلر طرفدن ارتکاب ایدلش اولماسین . لکن بوکون علمای اسلام علوم عقلیه ، فون حاضره دشمن دنگلی ؟ خقده اونلره اتباع ایتیورمی ؟ بو حال کورنلر . ایدنلر مسلمانلغه این برنظرله باقماسلر معذور کورولملر می ؟ ایشته سزه بر مثال :

خطة مصریه غارجنده کی بلاد اسلامیه نلک برنده آد مجتزک بری قالمش ایکی مقاله یازش . اولکی سنده ، سلفک سداکنی التزام ایتک شرطیله ، اجتهاددن ، تقلیددن بحث ایتمش ؛ ایکنجی سنده صوفیه علمنده بولنه رق جمهور اهل سنتک دیدیکی کبی اوده ، مسلمانلر بو سداکن فائده کورمه مش باد که ضروری حقیقه شدر ، دیش یاخورد ، بوکایا یغنی برشی سویله ش ، مقاله لر مصرده باصیلر باصیلماز خواجه لر آیفلا ندیلر ، نعوذ بالله بوسوز خروج عن الدیندر ، اسلامه قارش بیتهن مییندر ، دهرک والی به قوشدیلر . اوده صاحب مقاله بی یاقه لادینی کبی محبسه طبعدی ، زواللی آدم سلطانه برنظلمناه کوندردی ؛ علمنده ترتیب ایدیان تزویج اتدن برائی ثابت اولسی ایچون برحاکم عادلک حضورنده محاکمه ایدلک اوزرد مرکز سلطته جلبی احترام ایتدی وطلوبی اسعاف اولدی ؛ لکن ییچاره دربار شوکت قرار دده حبسه محکوم اولدی ؛ برچوق زمانلر یاندقن صکره عفو ایدیلرک

احسان ایتشدر . حنین بیاننده کی وضوح ، ترجمه لرنده کی لطافت ایله معروف اولدینی ایچون دها چوقولغنده المأمون طرفندن ترجمه آثاره و امور ایدلشدر که هر ترجمه ایدیکی اثرک آغیرلغجه آلتون آلردی .

لکن صوکره لری طیفوری نصرانیله آرا لرنده میدان آلان داعیه استرقاب کلبه طرفندن خذیک آفوروز ایدلمسنی انتاج ایدی ، نزدخلفه ده کی مرقعک رفتنه رغماً مذنبداش لرندن کوردیکی بوغدر اوزرینه ییچاره حنین کدرندن وفات ایتدی . طیفوری ده خاقانک مقربیتدن ایدی . الراضی باللهک زمان خلافتنده نستوریلردن متی بن یونس نصرانی ده هم خلیفه نزدنده هم عوام ، خواص عننده مظهر احترام اولمش ایدی . بوتون علوم عقلیه ده صاحب رسوخ اولان بو حکیم ابونصر فارابی به خواجه لوا ایتمش ، بغدادده ریاست علمیه یچکشدی .

عهد اسلامده ظهور ایدن فلاسفه دن بعابکلی قسطاده مقربین خلفادن ایدی . کندیس نصرانی اوله رق ترجمه آثار ایچون خلیفه لر طرفندن بغدادده کتیرلشده . یحیی بن عدی بن حمید بن ذکریا المتعلقی ده بومیانده درکه علوم حکمیه ده زمانک رئیس اولان بو ذات متی بن یونس ایله ابونصر فارابیدن او قومش ایدی .

فلاسفه علمادن ابوالفرج بن طیب ده بونلردن درکه جائلیق کاتب و بغدادده کی خرسیتیانلر آرمه ننده متمیز اوله رق بیمارستان عضدی ده خدمت طب تعلیم ایتدیکنی سویلورلر . شیخ الرئیس ابن سینانک معاصری ایدی . ابن سینا بو ذاتک طبابتده کی رسوخنی تقدیر ایدر ، لکن فلسفه سنی بکنمزدی .

صائبیلردن ثابت بن قره لمرانی ده بومیانده درکه صائبی اراقله برابر خالفا ، خواص ، عوام عننده یک محترم ایدی . هیئت شناس شهر محمد بن موسی بن شاکرک خانه تربیتنده یتشمش ؛ علوم فلسفه ده کعبنه کیمسه نلک واره یایه جنی بر مقامه اعتلا ایتمش ایدی . منطقدن ، ریاضیاتدن ، طبدن یک چوق آثاری واردر . ثابت خلیفه المعتضدک وزراسنه بیله تقدم ایدردی . اوغلاری ابراهیم ایله سنانده بابالری نلک یرنی طوتمشده . احفادنن ابوالحسن ثابت بن قره ده بوله ایدی . شعرای اسلامدن برچونگی صائبی اولان بو اوچ ذات حقنده مدحیه لر سویلشده .

باشقه ملتله منسوب اولدقلری خالده اسلام طرفندن لائق اولدقلری حرمتی مع زیاده کورمش اولان فلاسفه بی ، حکمانی برر صایمه یه پیام لزوم وارمی ؟ یوقسه خلفاء ملوک نزدنده ال یوکسک مقاماته اعتلا ایدن برچوق فلاسفه ، مسلمینی ده ضایه رقی بجه خاتم ویردم ؟

فیلسوف اسلامی ابو یوسف یعقوب کندی بی یاخود المهدی وهارون الرشید دورلرنده کوفه والیدی بولان ابیر اسحق ذکر ایتمه لزوم وارمی ؟ ابواسحق صحابه پیغمبردن اشتمک نسلندن درکه